

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH W BIBLIOTECE PUBLICZNEJ

IM. MARII KONOPNICKIEJ W SUWAŁKACH

(stanowiące załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 11/2024 Dyrektora Biblioteki Publicznej
im. Marii Konopnickiej w Suwałkach)

PREAMBUŁA

Biblioteka wprowadza niniejsze Standardy Ochrony Małoletnich w celu zapewnienia dzieciom i młodzieży korzystającym oraz chcącym skorzystać z zasobów Biblioteki bezpiecznego środowiska, zorganizowanego z poszanowaniem ich praw i godności. Biblioteka prowadzi działalność w taki sposób, aby zapewnić dzieciom i młodzieży wolny dostęp do oferty edukacyjnej i kulturalnej w sposób dla nich bezpieczny i komfortowy, wolny od zagrożeń i zachowań nieodpowiednich, a w szczególności wolny od jakichkolwiek form przemocy i dyskryminacji.

Rozdział I . Postanowienia ogólne.

§1

Słownik pojęć

Ilekroć w niniejszym dokumencie mowa o :

- 1) Bibliotece – należy przez to rozumieć Bibliotekę Publiczną im. Marii Konopnickiej w Suwałkach, samorządową instytucję kultury.
- 2) Dyrektorze – należy przez to rozumieć dyrektora Biblioteki Publicznej im. Marii Konopnickiej w Suwałkach.
- 3) Małoletnim – należy przez to rozumieć każdą osobę do ukończenia 18 roku życia,
- 4) Pracownikowi – należy przez to rozumieć każdą osobę zatrudnioną lub współpracującą z Biblioteką, bez względu na formę, w tym w szczególności: pracownika, zleceniobiorcy, wykonawcy, praktykancie, wolontariuszu, stażyście itp., który z racji pełnionej funkcji wykonywanych zadań mają lub mogą mieć kontakt z małoletnimi.
- 5) Rodzicu – należy przez to rozumieć przedstawiciela ustawowego małoletniego pozostającego pod ich władzą rodzicielską.
- 6) Opiekunie – należy przez to rozumieć opiekuna prawnego małoletniego, tj. osobę, która jest przedstawicielem ustawowym małoletniego, może dokonywać czynności prawnych w imieniu małoletniego i ma za zadanie chronić jego interesy prawne, osobiste i finansowe.
- 7) Przemocy fizycznej – należy przez to rozumieć każde celowe użycie siły fizycznej skierowane przeciwko innej osobie, mające na celu przekroczenie jej granicy ciała, w szczególności bicie, popychanie, szarpanie.
- 8) Przemocy psychicznej – należy przez to rozumieć powtarzający się, wzorzec zachowania w stosunku do małoletniego, mającego na celu wywołanie u niego pogorszenia samopoczucia/samooceny, spowodowanie poczucia zagrożenia, w szczególności zachowanie polegające na wyśmiewaniu małoletniego, karanie przez odmowę szacunku/zainteresowania, stała krytyka, izolacja społeczna, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb.
- 9) Przemocy seksualnej – należy przez to rozumieć każdą formę zaangażowania małoletniego w aktywność seksualną przez inną osobę.
- 10) Przemocy domowej – należy przez to rozumieć powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające godność, nietykalność

cielesną, wolność, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

- 11) Standardy – należy przez to rozumieć niniejszy dokument wraz z załącznikami, wprowadzony na podstawie Zarządzenia Dyrektora.

§ 2

Stosowanie standardów.

1. Pracownicy realizują zasady ochrony małoletnich w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych oraz swoich kompetencji.
2. Zasady bezpiecznych relacji pracowników z małoletnimi, określone przez Standardy, obowiązują wszystkich pracowników, współpracowników, stażystów i wolontariuszy.
3. Znajomość i zaakceptowanie zasad są potwierdzone podpisaniem oświadczenia, którego wzór stanowi załącznik nr 1 do Standardów.
4. Wszystkie osoby współpracujące z Biblioteką (stażyści, praktykanci, wolontariusze, zleceniobiorcy, itp. mający bezpośredni kontakt z małoletnimi, poddani są weryfikacji polegającej na sprawdzeniu w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym z dostętem ograniczonym, ponadto są zobowiązani do podpisania oświadczenia o niefigurowaniu w bazie Rejestru Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym, którego wzór stanowi załącznik nr 2 do standardów oraz oświadczenie dotyczące karalności w państwach trzecich (stanowiący załącznik nr 3 do Standardów)
5. Rekrutacja pracowników odbywa się zgodnie z uwzględnieniem niniejszych Standardów, w szczególności w przypadku pracowników mających bezpośredni kontakt z małoletnimi. Kandydat do pracy, jest zobowiązany do przedłożenia przed podpisaniem umowy, oświadczenia z sądu o niefigurowaniu w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym. Koszt opłaty z w/w oświadczenie pokrywa kandydat do pracy. Dyrektor przed dopuszczeniem do wykonywania pracy z małoletnim weryfikuje czy pracownik figuruje w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym prowadzonym przez Ministra Sprawiedliwości.
6. Pracownicy, którzy są zatrudnieni w Bibliotece i mają bezpośredni kontakt z nieletnimi w momencie wprowadzania Standardów, są zobowiązani do dnia 15.08.2024 przedstawić Dyrektorowi oświadczenia z sądu o niefigurowaniu w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym oraz oświadczeniedotyczące karalności w państwach trzecich. Pracownik zatrudniony przed 15.08.2024 może złożyć wniosek o refundację kosztów otrzymania oświadczenia z sądu. Weryfikacja stałych pracowników odbywa się raz na 3 lata na wezwanie Dyrektora.

Rozdział II. Zasady bezpiecznych relacji pracowników Biblioteki z małoletnimi.

§ 3

Zasady relacji między pracownikami a małoletnim

1. Pracownicy w relacjach z małoletnimi kierują się ich dobrem i działają w ich najlepszym interesie, z poszanowaniem ich godności i potrzeb.
2. Pracownicy traktują małoletnich z szacunkiem i cierpliwością.
3. Niedopuszczalne jest stosowanie wobec małoletnich jakichkolwiek form przemocy.
4. Pracownicy zobowiązani są do utrzymywania profesjonalnych relacji z małoletnimi przy zastosowaniu działań i komunikatów adekwatnych do sytuacji, wieku małoletniego i jego stopnia rozwoju.

5. Pracownik jest zobowiązany do przebywania z małoletnimi w zasięgu wzroku i słuchu innych osób. W przypadku konieczności pozostawienia małoletniego sam na sam, pracownik informuje o tym fakcie innego pracownika wraz ze wskazaniem miejsca, w którym będą się znajdować.
6. Wszelkie zajęcia z udziałem małoletnich, które są prowadzone lub moderowane przez osoby trzecie, odbywają się z udziałem pracowników Biblioteki.
7. Małoletni ma prawo do uzyskania informacji o osobie, której może zgłosić niewłaściwe zachowanie oraz ma prawo oczekiwać odpowiedniej reakcji na zgłoszenie. Pracownicy są zobowiązani do wysłuchania małoletniego lub wskazania osoby, z którą mogą porozmawiać, do udzielania pomocy małoletniemu lub innej odpowiedniej do sytuacji reakcji na niewłaściwe zachowanie.

§ 4

Zasady komunikacji między pracownikiem a małoletnim

1. Komunikacja między pracownikiem a małoletnim powinna być prowadzona z zachowaniem szacunku, cierpliwości, uważności i zrozumienia.
2. Odpowiedzi i informacje udzielne małoletnim powinny być udzielane w sposób adekwatny do ich wieku i sytuacji.
3. Komunikacja z małoletnim powinna odbywać się w sposób, który nie będzie go zawstydzać, lekceważyć ani obrażać.
4. Pracownik nie może krzywić na małoletniego, z wyjątkiem szczególnych przypadków wynikających z bezpieczeństwa małoletniego.

§ 5

Prawo do prywatności małoletniego

1. Małoletni ma prawo do poszanowania prywatności. Pracownicy podejmują działania z uwzględnieniem tej zasady.
2. Pracownik nie może ujawniać informacji wrażliwych dotyczących małoletniego wobec osób nieuprawnionych. Informacje wrażliwe obejmują wizerunek małoletniego, informacje o jego sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.
3. Pracownik nie może utrwalać wizerunku małoletniego (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych. Dotyczy to także uniemożliwienia osobom trzecim utrwalania wizerunków małoletnich. Utrwalanie wizerunku małoletnich jest możliwe wyłącznie na potrzeby Biblioteki oraz za zgodą rodzica lub opiekuna, która jest udzielana w formie pisemnej. Pracownik jest zobowiązany każdorazowo do poinformowania rodzica lub opiekuna oraz małoletniego o celu utrwalania wizerunku.

§ 6

Zakaz stosowania wobec małoletnich zachowań niedozwolonych

1. W obecności małoletnich zabronione są jakiegokolwiek niestosowne zachowania, w szczególności używanie wulgarnych słów, gestów lub żartów, obraźliwe uwagi pod adresem małoletniego lub innych osób, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności lub atrakcyjności seksualnej, nadużywanie w stosunku do małoletniego władzy, używanie jakiegokolwiek formy przemocy.
2. Zabronione jest krzywdzenie małoletnich w jakiegokolwiek formie. Przykładowe zachowania uznawane za krzywdzenie, symptomy występujące w przypadku krzywdzenia zawiera załącznik nr 4 do Standardów.

3. Pracownikowi nie wolno nawiązywać z małoletnim jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych, ani składać mu propozycji o nieodpowiednim charakterze. Obejmuje to także seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie małoletnim treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę.
4. Pracownikowi nie wolno proponować małoletniemu alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w obecności małoletnich.
5. Pracownikowi nie wolno przyjmować pieniędzy ani prezentów od małoletnich, ani rodziców/opiekunów małoletniego.
6. Pracownikowi nie wolno wchodzić w relacje jakiegokolwiek zależności wobec małoletniego lub rodziców/opiekunów małoletniego, które mogłyby prowadzić do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych.

§ 7

Zasady równego traktowania

1. Pracownicy są zobowiązani do równego traktowania małoletnich ze względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd.
2. Pracownicy są zobowiązani do unikania faworyzowania małoletnich bez względu na przyczynę.

§ 8

Zasady utrzymywania kontaktu fizycznego z małoletnim

1. Dopuszczalny jest fizyczny kontakt pracownika z małoletnim, który jest stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu tj.:
 - 1) jest odpowiedzią na potrzeby małoletniego w danym momencie;
 - 2) uwzględnia wiek małoletniego, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny.
2. Pracownik dokonując oceny stosowności kontaktu fizycznego z małoletnim kieruje się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję małoletniego, pytając je o zgodę na kontakt fizyczny.
3. Pracownikowi nie wolno bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej małoletniego. Pracownik nie może dotykać małoletniego w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
4. Pracownik nie powinien angażować się w takie aktywności jak łaskotanie, udawane walki z dziećmi czy brutalne zabawy fizyczne.
5. W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec małoletniego pracownik jest zobowiązany do wykonywania ich z zastosowaniem niezbędnego kontaktu fizycznego z małoletnim przy udziale lub w obecności innego pracownika.

§ 9

Zasady utrzymywania kontaktów poza Biblioteką

1. Kontakt pracowników z małoletnimi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów mieszczących się w zakresie ich obowiązków.
2. Zabronione jest zapraszanie małoletnich do miejsca zamieszkania pracownika, spotykanie się z nimi poza godzinami pracy, utrzymywanie kontaktów z małoletnimi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).
3. Pracownik jest zobowiązany do utrzymywania kontaktów z małoletnimi za pośrednictwem rodzica/opiekuna kanałami służbowymi (e-mail, telefon służbowy itp).

4. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli małoletni i rodzice/opiekunowie małoletnich są osobami bliskimi wobec pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych małoletnich, ich rodziców/opiekunów.

Rozdział III. Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych w Bibliotece.

§ 10

Organizacja i bezpieczeństwo sieci w Bibliotece.

1. Infrastruktura sieciowa w Bibliotece umożliwia dostęp do Internetu, zarówno pracownikom, jak i małoletnim.
2. Sieć jest monitorowana, tak, aby możliwe było zidentyfikowanie sprawców ewentualnych nadużyć.
3. Rozwiązania organizacyjne w Bibliotece bazują na aktualnych standardach bezpieczeństwa.
4. Pracownik który nadzoruje korzystanie z Internetu przez małoletnich ma obowiązek zabezpieczyć sieć internetową w Bibliotece przed niebezpiecznymi treściami poprzez instalację i aktualizację odpowiedniego oprogramowania. Przynajmniej raz w miesiącu sprawdzenie czy na komputerach z wolnym dostępem do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści. Pracownik informuje nieletnich o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu oraz czuwa nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez małoletnich podczas zajęć.
5. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści, pracownik winien ustalić, kto korzystał z komputera. Informacje o małoletnim, który korzystał z komputera pracownik przekazuje Dyrektorowi, a ten organizuje spotkanie z opiekunami małoletniego aby przekazać informacje o zdarzeniu oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia o sposobach reakcji na zdarzenie.

Rozdział IV. Rozpoznawanie i reagowanie na symptomy krzywdzenia dzieci

§ 11

Obowiązki pracowników

1. Pracownicy w ramach wykonywania obowiązków zwracają uwagę na symptomy krzywdzenia małoletnich. Przykładowe symptomy krzywdzenia zawiera załącznik nr 4 do Standardów.
2. W przypadku zidentyfikowania oznak krzywdzenia małoletniego pracownik podejmuje rozmowę z rodzicami/opiekunami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania dla siebie pomocy.

§ 12

Kwalifikacja zagrożeń

1. Zagrożenie bezpieczeństwa małoletnich może przybierać różne formy, z wykorzystaniem różnych sposobów kontaktu i komunikowania.
2. Na potrzeby niniejszych Standardów przyjęto następującą kwalifikację zagrożenia bezpieczeństwa nieletnich:
 - 1) popełniono przestępstwo na szkodę małoletniego (np. wykorzystanie seksualne, znęcanie się nad małoletnim).

- 2) doszło do innej formy krzywdzenia, niebędącej przestępstwem, takiej jak np. krzyk, kara fizyczna, poniżanie)
 - 3) doszło do zaniedbania potrzeb życiowych małoletniego (np. związanych z żywieniem, higieną czy zdrowiem).
3. Na potrzeby niniejszego dokumentu wyróżniono procedury interwencji w przypadku podejrzenia działania na szkodę małoletniego przez:
- 1) osoby dorosłe (pracowników, inne osoby trzecie, rodziców/opiekunów prawnych).
 - 2) innego małoletniego.

§ 13

Zgłaszanie nieodpowiednich zachowań

1. W przypadku powzięcia przez pracownika podejrzenia, że małoletni jest krzywdzony, lub zgłoszenia takiej okoliczności przez małoletniego lub rodzica/opiekuna małoletniego, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji dyrektorowi. Notatka może mieć formę pisemną lub mailową.
2. Interwencja prowadzona jest przez Dyrektora, który może wyznaczyć na stałe do tego zadania inną osobę. W przypadku wyznaczenia takiej osoby jej dane (imię i nazwisko, email, telefon) zostaną podane do wiadomości pracowników, małoletnich, rodziców i opiekunów.
3. Jeśli zgłoszono krzywdzenie ze strony osoby wyznaczonej do prowadzenia interwencji, wówczas interwencja jest prowadzona przez Dyrektora.
4. Do udziału w interwencji można doprosić specjalistów, w szczególności psychologów i pedagogów, celem skorzystania z ich pomocy przy rozmowie z małoletnim o trudnych doświadczeniach.
5. Dyrektor informuje rodziców/opiekunów o obowiązku zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia małoletniego do odpowiedniej instytucji (prokuratura/policja lub sąd rodzinno-opiekuńczy lub najbliższy ośrodek pomocy społecznej).
6. Po poinformowaniu opiekunów, Dyrektor składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury/policji lub wnioski o wgląd w sytuację rodziny do sądu rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich, ośrodka pomocy społecznej.
7. Z przebiegu każdej interwencji sporządza się kartę interwencji, którejwzór stanowi załącznik nr 5 do Standardów.

§ 14

Zagrożenie życia i zdrowia małoletniego

1. W przypadku podejrzenia, że życie małoletniego jest zagrożone lub grozi u ciężki uszczerbek na zdrowi należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112 lub 999 (pogotowie ratunkowe).
2. Poinformowanie służb dokonuje pracownik, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu i następnie wypełnia kartę interwencji.

Rozdział VI. Przepisy końcowe

§ 15

1. Standardy wchodzi w życie z dniem ich ogłoszenia
2. Ogłoszenie następuje w sposób przyjęty w Bibliotece.

3. Standardy są dostępne dla pracowników, małoletnich i ich opiekunów w szczególności poprzez wywieszenie w miejscu ogłoszeń dla pracowników lub poprzez przesłanie tekstu drogą elektroniczną oraz poprzez zamieszczenie na stronie internetowej i wywieszenie w widocznym miejscu w siedzibie wersji skróconej przeznaczonej dla małoletnich (stanowiąca załącznik nr 6 do Standardów).

Załącznik nr 1 – Oświadczenie o zapoznaniu się ze Standardami

Suwałki,

.....
(imię i nazwisko pracownika)

.....
(forma zatrudnienia/stanowisko)

OŚWIADCZENIE O ZAPOZNANIU SIĘ ZE STANDARDAMI OCHRONY MAŁOLETNICH

Niniejszym oświadczam, że zapoznałam/zapoznałem się ze Standardami Ochrony Małoletnich obowiązującymi w Bibliotece Publicznej im. Marii Konopnickiej w Suwałkach i przyjmuję je do stosowania.

.....
(czytelny odpis)

Załącznik nr 2 – Oświadczenie o nie figurowaniu w Rejestrze Sprawców Przepływstw na Tle Seksualnym

Suwałki,

.....
(imię i nazwisko pracownika)

.....
(forma zatrudnienia/stanowisko)

OŚWIADCZENIE

Ja niżej podpisana/podpisany oświadczam pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań stosownie do art. 233 § 1 Kodeksu Karnego, że nie figuruje w bazie danych Rejestru Sprawców Przepływstw ma Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym i nie zostałam/zostałem skazana/skazany prawomocnym wyrokiem za inne przepływstwa umyślne.

.....
(czytelny odpis)

Załącznik nr 3 – Oświadczenie dotyczące karalności w państwach trzecich

Suwałki,

.....

.....

Na podstawie art. 21 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym oświadczam, że:

1. **Posiadam/nie posiadam*** obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska, tj.
2. **Zamieszkiwałam(em)/ nie zamieszkiwałam(em)*** w ciągu ostatnich 20 lat w państwie lub państwach innych niż Rzeczpospolita Polska i państwa obywatelstwa, tj.

W przypadku twierdzącej odpowiedzi na pkt 1 lub 2:

3. Oświadczam, że prawo państwa w którym zamieszkiwałam(em) lub/oraz którego jestem obywatelem **przewiduje/nie przewiduje*** sporządzenia informacji z rejestru karnego lub nie prowadzi rejestru karnego

W przypadku negatywnej odpowiedzi na pkt 3:

4. Oświadczam, że **byłam(em)/ nie byłam(em)*** prawomocnie skazana w państwie trzecim za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art.189a i art.207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii**
5. Oświadczam, że **wydano/nie wydano*** wobec mnie innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściłam (em) się czynów zabronionych, o których mowa w pkt 4.
6. Oświadczam, że **jest/nie ma*** obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowywaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

Jestem świadoma (y) odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
(data, podpis składającego oświadczenie)

W załączeniu przedkładam* (dotyczy osób, które twierdząco odpowiedziały na pkt 1 lub 2)

- informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa lub rejestru karnego państwa, w którym dana osoba zamieszkiwała w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczpospolita Polska i państwo obywatelstwa, uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktem z dziećmi.

- informację z rejestru karnego państwa trzeciego (dotyczy krajów, które nie przewidują wydawania informacji z rejestru karnego do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktem z dziećmi).

* Niepotrzebne skreślić

** Katalog przestępstw stanowi załącznik do oświadczenia; **Katalog kar ma jedynie charakter informacyjny, składający oświadczenie ma obowiązek samodzielnej weryfikacji w obowiązujących na dzień składania oświadczenia przepisach prawa, czy nie uległ zmianie.**

Przykładowe formy krzywdzenia małoletnich oraz symptomy pozwalające na jego rozpoznanie

Wyróżnia się 4 podstawowe formy krzywdzenia:

1) Przemoc fizyczna

Przemoc w wyniku której dziecko doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Nieprzypadkowe zranienie polegające na przykład na: popychaniu, szarpaniu, policzkowaniu, szczypaniu, kopaniu, duszeniu, biciu otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami, oblewaniu wrzątkiem lub substancjami żrącymi, użyciu broni, ostrych narzędzi. Może być czynnością powtarzalną lub jednorazową.

Zauważalne symptomy przemocy fizycznej:

- Ślady palców i przedmiotów na ciele,
- Okrągłe punktowe poparzenia,
- Opuchlizna, złamania, zwichnięcia,
- Skarpetkowe odparzenia,
- Siniaki w nietypowych miejscach ciała dziecka, np. okularowe w okolicy oczu.

Pośrednio obserwowane zachowania dziecka:

- Lęk przed rozebraniem się,
- Lęk przed dotykiem drugiej osoby,
- Strój nieadekwatny do pory roku i pogody (długie rękawy, kiedy jest ciepło),
- Nadmierna apatia lub agresja,
- Noszenie ciemnych okularów, także przy braku słońca.

Zalecane zachowanie – wzmożony nacisk na obserwację symptomów i zachowania dziecka, jeśli małoletni nie mówi.

2) Przemoc psychiczna

Chroniczna, niefizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a drugą osobą, obejmująca zarówno działania jak i zaniechania.

Formy przemocy psychicznej:

- Niedostępność emocjonalna,
- Zaniedbywanie emocjonalne,
- Relacja z dzieckiem oparta na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu,
- Nieodpowiedzialne rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem,
- Niedostrzeżenie lub nieuznanie indywidualności dziecka i granic psychicznych pomiędzy osobą dorosłą a dzieckiem.

Objawy przemocy psychicznej:

- Zaburzenia mowy (wynikające z napięcia nerwowego),
- Psychosomatyczne (ból jelitowo-żołądkowy, ból i zawroty głowy),
- Moczzenie i zanieczyszczanie się,
- Ból mięśni, nadmierna potliwość, zaburzenia snu,
- Depresja, fobie, lęki,
- Zachowanie destrukcyjne,
- Kłopoty z kontrolą emocji,
- Poczucie krzywdy i winy, nieufność do innych,

- Problemy szkolne, zachowania agresywne w stosunku do innych osób.
- 3) Wykorzystywanie seksualne
- Włączenie dziecka w aktywność seksualną, które nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, i/lub na którą nie jest odpowiednio dojrzałe rozwojowo. Z wykorzystywaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność (np. prezentowanie treści o tematyce pornograficznej, robienie zdjęć lub filmów z udziałem dziecka bez odzieży, komentowanie dziecka w sposób erotyczny, proponowanie relacji intymnych, dotykanie w miejsca intymne itp.) wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem.

Konsekwencje przemocy seksualnej:

Somatyczne:

- Infekcje dróg moczowo-płciowych bez podłoża organicznego,
- Urazy zewnętrznych narządów płciowych,
- Ból przy oddawaniu moczu czy kału,
- Upławy,
- Infekcje jamy ustnej,
- Urazy ciała związane ze stosowaniem przemocy fizycznej,
- Infekcje przenoszone drogą płciową,
- Spadek apetytu,
- Trudności związane z siedzeniem lub chodzeniem,
- Cięża.

Poznawcze, emocjonalne, behawioralne:

- Zbytняя erotyzacja dziecka, znajomość zachowań seksualnych charakterystycznych dla osób dorosłych,
- Prowokacyjne zachowania seksualne,
- Zachowania masturbacyjne,
- Erotyczne rysunki lub zabawy dziecka,
- Zaburzenia snu, leki nocne i koszmary,
- Izolowanie się, zamykanie się w sobie,
- Fobie, nerwice, depresja,
- Poczucie winy, krzywdy.

- 4) Zaniedbywanie.

Chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych dziecka i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju.

Objawy zaniedbania:

- Częsta absencja w szkole lub w przedszkolu,
- Wagarowanie
- Brak przyborów szkolnych,
- Ubiór nieadekwatny do pory roku,
- Niedożywienie,
- Zaniedbanie pod względem higienicznym i zdrowotnym (brudna skóra, przewlekłe nieleczone choroby)
- Apatia, bierność,
- Pozostawianie bez opieki na dworze w godzinach wieczornych i nocnych (zwłaszcza młodsze dzieci).

Karta Interwencji

1. Imię i nazwisko małoletniego		
2. Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)		
3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia.		
4. Opis podjętych działań, innych niż interwencja	data	działanie
5. Spotkania z rodzicami/opiekunami małoletniego	data	opis spotkania
6. Forma podjętych interwencji (zakreślić właściwe).		<ul style="list-style-type: none"> • zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa; • wniosek o wgląd w sytuację małoletniego/rodziny; • inny rodzaj interwencji – jaki?
7. Dane dotyczące interwencji (nazwa organu do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji.		
8. Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli Biblioteka uzyskała informacje.		

Załącznik nr 6 – Standardy Ochrony małoletnich (wersja skrócona dla małoletnich).

- Osoby, które kontaktują się z Tobą w Bibliotece, powinny zachowywać się grzecznie i z poszanowaniem Twoich potrzeb.
- Pracownikom nie wolno stosować w stosunku do Ciebie przemocy.
- Masz prawo do zadawania pytań pracownikom Biblioteki i otrzymywania na nie wyczerpujących odpowiedzi.
- Pracownikom nie wolno na Ciebie krzyczeć.
- Masz prawo do informacji o wszystkich decyzjach, które są w stosunku do Ciebie podejmowane i wyjaśnienia dlaczego takie są.
- Masz prawo do prywatności. Pracownikom Biblioteki nie wolno przekazywać informacji o Tobie innym dorosłym ani dzieciom, z wyjątkiem Twoich rodziców lub opiekunów.
- Pracownikom nie wolno bez Twojej i Twoich Rodziców zgody lub opiekunów robić Ci zdjęć, nagrywać filmów.
- Pracownikom nie wolno zachowywać się w Twojej obecności niewłaściwie, używać wulgarnych słów, gestów lub żartów, obrażać kogokolwiek, używać przemocy.
- Nikomu nie wolno Cię krzywdzić, w jakikolwiek sposób.
- Pracownikom nie wolno proponować Ci alkoholu, papierosów ani nielegalnych substancji. Pracownikom nie wolno używać ich w Twojej obecności.
- Masz prawo być traktowane tak samo jak wszystkie inne dzieci. Pracownicy nie powinni nikogo faworyzować.
- Pracownikom wolno Cię dotykać tylko za Twoją zgodą i w taki sposób, aby był dla Ciebie odpowiedni.
- Pracownikom nie wolno Cię bić, szturchać, popychać ani dotykać Cię w jakikolwiek inny sposób, którego nie chcesz lub czujesz się źle.
- Pracownicy mogą się z Tobą kontaktować wyłącznie w czasie pracy i w związku z pracą.
- Pracownikom nie wolno zapraszać Cię do ich miejsca zamieszkania, spotykać się z Tobą poza Biblioteką ani kontaktować się z Tobą w mediach społecznościowych lub przez prywatny telefon.

Pamiętaj! Zawsze kiedy czujesz się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, ktoś robi Ci krzywdę lub zachowuje nieodpowiednio, możesz powiedzieć o tym innemu pracownikowi Biblioteki, który Cię wysłucha i pomoże!